

δὲν λείπει παρὰ ἡ καλαισθησία καὶ τὸ αἶσθημα τῶν συγγραφέων. Ἐἶνε στίχοι ἀπὸ τὴν μετάφρασιν τοῦ «Ἀμλέτου» ἀπὸ τὸν Πολυλᾶν.

*Νὰ εἶναι τις ἢ νὰ μὴν εἶναι, ἰδοὺ τὸ ζήτημα
 *Ἄν θέλῃ ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς ὅλα νὰ στέρησιν
 Τὰ πικρὰ βέλη ποῦ ἀκοντίζει τόχρη ἀχρεία
 *Ἡ σ' εἶνα πέλαγος κακῶν ἀρματωμένος
 *Ἀντίστασιν νὰ κάμῃς καὶ νὰ παύσης ὅλα,
 Θάνατος—ὕπνος—τίποτε ἄλλο· καὶ ἂν εἰποῦμε
 Πῶς μ' ἔσαν ὕπνον παθεῖ ὁ πόθος τῆς καρδίας
 Καὶ οἱ τόσοι κτύποι, τῆς σαρκὸς ἀρχαῖα κλήρα,
 θὰ ἦτον τέλος ἄξιο τῶν θερμῶν εὐχῶν μας.*

**Ἔτσι ἡ συνειδήσις δειλοδὸς ὄλους μᾶς κάμνει
 Κ' ἔτσι τὸ φυσικὸ τῆς ἀποφάσεως χρῶμα
 Νεκρῶνει ὁ λογισμὸς μὲ τὴν χλωμὴν θωριά του
 *Ὡστε μ' αὐτὸν τὸν δισταμὸν ἔργα μεγάλης
 Οὐσίας στρέφουν ἀπ' τὸ ρεῦμα τους καὶ χάνουν
 Καὶ τὸνομα τῆς ἐνεργείας . . . .*

(**Ἀμλέτος Πράξις Γ'. Σκηνὴ Α'.*)

Δὲν ἤξεύρω τώρα ἂν ἡ γλῶσσα αὐτὴ ὀνομάζεται καθαρεύουσα, ἢ δημοτικὴ ἢ ὅπως ἄλλως ὑποθέτω ὅτι ὑπὸ τοὺς ἔθρους αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἀνταπεκρίνοντο εἰς καταστάσεις ὀρισμένων περιόδων τῆς ζωῆς τῆς γλώσσης καὶ οἱ ὅποιοι ἔπαυσαν σήμερον νὰ ἐκφράζουσι τίποτε ὀρισμένον καὶ νὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν καθαρὰν συνεννόησιν—αὐτὸ συμβαίνει πάντοτε μὲ τὴν ἐπιβίωσιν ἔθρων τινῶν—δημιουργοῦντες τὴν σύγχυσιν, τὴν ὁποίαν ἐπροσπαθήσαμεν νὰποφύγωμεν μὲ μίαν πραγματικὴν καὶ τεχνικὴν διαίρεσιν τῶν ἰσχυόντων γλωσσικῶν τρόπων, κάθε συζήτησις παρεκτρέπεται εἰς ἄλλεπαλλήλους παρεξηγήσεις. Ἐγὼ βλέπω κηλῶς ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτὴ εἶνε ἡ ζωντανὴ καὶ ἐλευθέρη γλῶσσα ἢ βασιζομένη ἐπὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου (ὁ τρόπος γ' ὅπως τὸν διετυπώσαμεν) εἶνε αὐτὸς ὁ προφορικὸς λόγος ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν του μορφήν. Ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος πραγματευτῆς, ποῦ ἀναφέρει ὁ Βογκέ, εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου του ἐκατάλαβε μόλις ὅτι ὁ πεζὸς λόγος εἶνε ἀπλῶς «τὸ ὅπως ὁμιλοῦμεν» καὶ ἀπορούσε ὅτι ἐπὶ σαράντα χρόνια ἔκαμνε πεζὸν λόγον χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. Οἱ Ἕλληνες ἐπάθαμεν ὀλίγον τὸ πάθημα τοῦ γάλλου ἀστοῦ, ἀλλ' ἀργὰ ἢ γρήγορα ἀρχίσαμεν νὰ τὸ καταλαμβάνωμεν. Δὲν θέλω νὰ δώσω πρότυπα τοῦ γραπτοῦ λόγου. Δὲν εἰμπορῶ ὅμως νὰποκρῦψω ὅτι διὰ τὴν αἰσθησίν μου τὸ τεμάχιον αὐτὸ ποῦ ἀντέγραψε παραπάνω, ὅπως ὅλη ἡ ἀριστοτεχνικὴ μετάφρασις τοῦ «Ἀμλέτου» ἀπὸ τὸν Πολυλᾶν, εἶνε ἀπὸ τὰ ζωντανότερα, ἀρμονικώτερα καὶ φυσικώτερα πρότυπα τῆς γλώσσης αὐτῆς, ἢ ὅποια τείνει νὰ κατασταθῇ ἢ ἐνιαῖα γλῶσσα τοῦ ἔθνους, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ συναντηθῇ μίαν ἡμέραν ὀριστικῶς ὁ γραπτὸς λόγος τοῦ καλλιτέχου, τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ ἐπιστήμονος.

Παῦλος Νιρβάνας.

Η ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΚΑΙ Ο «ΝΟΥΜΑΣ»

Μὲ τὸ πολῦτιμον ἐφόδιο τῆς εἰλικρινείας ἄρχισε τὴν ἐργασίαν του ὁ «Νουμάς», μὰ σὰν νὰ μὴν ἔχη τὸ κουράγιο καθὼς φαίνεται καὶ νὰ τὸν ἐξακολουθήσῃ. Καὶ ἀλήθεια, φαίνεται κάπως παράξενη νὰ κόπτεται ὁ φίλτατος «Νουμάς» γιὰ τὴν εἰλικρινεῖαν ποῦ δὲν ἤμπορεῖ νὰ

είπῃ κανείς πῶς εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ καθημερινοῦ καὶ περιοδικοῦ στὸν τόπο μας τύπου, ἀφοῦ δημοσιεύοντας κάθε τόσο τὰ περιεχόμενα τῆς «Κριτικῆς», παρέλειπε τὰ ὀνόματα τοῦ τοῦ ἐχτυποῦσαν κάπως ἄσχημα στὸ αὐτὶ—μονάχα, τάχα στὸ αὐτὶ ;—καὶ τώρα ἀναδημοσιεύοντας τὰ κολακευτικὰ λόγια ποῦ ὁ ἕτερος τῶν διευθυντῶν τῆς «Κριτικῆς» κ. Γ. Λαμπелὲτ τοῦ ἔγραψε στὸ *Mercur de France*, δὲν ἀναφέρει διόλου τὸν γράψαντα.

Ἄλλὰ νὰ τὸ ἔκαμε ἀπὸ ἔχθραν πρὸς τὴν «Κριτικὴν» ἢ γὰρ νὰ δεῖξη στὸ κοινὸ πῶς προέρχεται ἐκ μέρους τῆς διευθύνσεως τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ, δ.λ. πῶς τάχα ὁ «Νουμᾶς» ἔχει ἀναστατώσει τοὺς φιλολογικοὺς τῆς Γαλλίας κύκλους ;

Ἄλλὰ ἢ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο νὰ συμβαίνει πέφτει σπὸ παθητικὸ τοῦ φίλου διευθυντοῦ τοῦ «Νουμᾶ», πάντα.

Ἄλλὰ μήπως αὐτὰ δὲν τὰ ἐννοεῖ ὁ κ. Ταγκόπουλος ;

Μήπως δὲν τὰ ἔγραψε μάλιστα καὶ τὰ καυτηρίασε στὴν ἴδια τὴν Κριτικὴ, μὲ τὸ ἄρθρο του «Φιλολογικὸς Περὸνόςπορος» ;

Α—

ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

Ἔβνε ἀρκετὸς καιρὸς, ποῦ ἀπὸ τῶν στηλῶν μιᾶς καθημερινῆς ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, παρελαύνουν αἱ εἰκόνες ὅλων τῶν ἑλληνικῶν μεγαλοφυϊῶν, ὅσας ἔχει νὰ ἐπιδείξη ἡ σύγχρονος Ἑλλάς εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Ἴατροί, πολιτικοί, ἀστρονόμοι, μαθηματικοί, φαρμακοποιοί, καλλιτέχναι, ὅλοι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, χάρις εἰς τὴν εὐγενῆ διάθεσιν τῆς διευθύνσεως τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος, ἠῦραν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποθανατισθοῦν. Προβάλλει τώρα τὸ ἐρώτημα εἰς ποίους καὶ εἰς πόσους ἐκ τῶν μεγαλοφυῶν αὐτῶν ἀνδρῶν, θὰ στήσῃ ἀνδριάντας τὸ δίκαιον καὶ ἀμερόληπτον μέλλον, τὸ ὅποιον, βεβαίως, εἶνε παντοτεὶ ὁ ἀνώτερος κριτῆς εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα. Δύσκολος ἀληθινά, θὰ ᾔτην ἡ ἀπάντησις. Μολαταῦτα ἡμεῖς θέλοντες νὰ εἴμεθα αἰσιόδοξοι, ἐλπίζομεν, ὅτι πολλοὶ θὰ ἀξιωθοῦν αὐτῆς τῆς τιμῆς.

Μία ἀπὸ τὰς τελευταίας μεγαλοφυΐας, τῶν ὁποίων αἱ εἰκόνες ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν εἶνε καὶ ὁ κ. Γεώργιος Νάζος διευθυντῆς τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς Ὁδείου, ἡ δὲ εἰκὼν του ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποστολῆς του, ὅπως συνεννοηθῆ ἔκει μὲ τὸν ἅγιον Πατριάρχην καὶ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του μελετήσῃ κατὰ πόσον ἡ σωζομένη βυζαντινὴ ἱερά ἡμῶν μουσικὴ βασίζεται ἐπὶ παραδόσεων ἢ ἐπὶ νόμων σταθερῶν κτλ. καὶ τοῦτο διότι πρόκειται νὰ ἰδρῶθῃ εἰς τὸ Ὁδεῖον σχολὴ βυζαντινῆς, μουσικῆς. (Ἡ ἀποστολὴ αὐτή, τιμᾶ ἰδιαίτερος τὴν μέχρι παρακτικοῦ σημείου, μουσικῆς ἀμαθείας, ἀνωτάτην ἐπιτροπὴν τοῦ Ὁδείου, τὴν ὁποίαν ὁ μουσικῶς ἀμαθέστερος αὐτῆς κ. Νάζος σέρνει ὡς γνωστὸν ἀπὸ τὴν μύτη ὀπόταν θέλει).

Τὴν εἰκόνα τοῦ κ. Νάζου, συνοδεύουν εἰς τὴν ρηθεΐαν ἐφημερίδα καὶ διάφορα ἐγκώμια καὶ ἄλλα πληροφορία μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ὅτι ὁ κ. Νάζος, ἀπουδάσας ἐπὶ ἐπταετίαν εἰς Γερμανίαν συνεπλήρωσε τὰς μουσικὰς του σπουδὰς, ἀπὸ φύσεως καὶ μαθήσεως καλλιτέχνη; κτλ. Τὸ τοιοῦτον ἐτάραξε τοὺς κύκλους κάποιου κουτοῦ ὁ ὁποῖος ἐβγήκε καὶ αὐτὸς ὑποστηρικτῆς τῆς ἀληθείας, μέγα ἰσὴν γενικὴν ψευτιὰ ποῦ βρασιλεύει ἰστὸν τόπον μας. Ὁ δυστυχῆς αὐτὸς ὁ διὰ τὴν κοινὴν γνώμην βεβαίως ἄξιος γελωτοποιήσεως καὶ ἀγχόνης, ἐδημοσίευσεν ἀμέσως μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὸ «Ἑμπρός» πρὸς τὴν διύθυνσιν τῆς ρηθείσης ἐφημερίδος, ὅπου ἔλεγε μὲ λίγα, ἔτονα λόγια καθαρά, ἀπλᾶ καὶ σοβαρά, ὅτι ὁ κ. Νάζος δὲν ἐσπούδασεν οὐδέποτε εἰς κανὲν Ὁδεῖον τοῦ κόσμου, ὅτι προσεπύθησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ὁδεῖον τοῦ Μονάχου, ἀλλ' ἀπερρίφθη ὡς ἀνεπίδεκτος μαθήσεως, ὅτι δὲν ἔχει κανένα δίπλωμα καὶ ὅτι ἔλα